

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain
22 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan sairausvakuutuslakia muutettavaksi siten, että kotona lasta hoitavan vanhemman äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan vähimmäismäärä on lasten kotihoidon tuen perusosan suuruinen eli 78,05 markkaa päivältä laskettuna vuoden 1992 tasossa.

Esitys, joka lisää sairausvakuutuksen vuotuisia menoja noin 25 miljoonalla markalla, liittyy valtion vuoden 1993 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Lasten kotihoidon tuen tarkoituksena on tukea kotona tapahtuvaa lasten hoitoa. Lasten kotihoidon tuesta annetun lain (797/92) 8 §:n 2 momentin mukaan kotihoidon tuen perusosa on vuoden 1992 tasossa 1 951 markkaa kuukaudessa eli 78,05 markkaa arkipäivältä. Tuen perusosa erotettiin vuoden 1991 lokakuun alusta sairausvakuutuslain (364/63) mukaisesta vähimmäispäivärahasta. Sairausvakuutuslain mukaan äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan suuruus määrätään yleensä samalla tavalla kuin henkilön sairauspäiväraha. Lasten kotihoidon tuen tason muutoksen seurauksena tuen perusosa tuli markkamäärältään suuremmaksi kuin äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan vähimmäismäärä, joka on 63 markkaa arkipäivältä vuonna 1992. Koska kotihoidon tuen perusosan ja äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan tasojen eroavaisuudesta aiheutui ongelmia, sairausvakuutuslain 22 §:n 1 momenttia muutettiin 1 päivänä lokakuuta 1991 voimaan tulleella lainmuutoksella (621/91) siten, että äitiys-, isyys- ja

vanhempainrahan määrä on vähintään lasten kotihoidon tuesta annetun lain mukaisen perusosan määrä, jos oikeus äitiysrahaan alkaa uudelleen vakuutetun saadessa sanotun lain mukaista etuutta.

Sairausvakuutuslain 22 §:n 1 momentin muutoksen tarkoituksena oli estää se, että uusi oikeus äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaan heikentää perheen toimeentuloa sen vuoksi, että kotihoidon tuen perusosaa ei makseta uuden vanhempainpäivärahakauden aikana. Säännökseen jäi kuitenkin se epäkohta, että kotihoidon tuen perusosaa pienemmän päivärahan varaan voivat jäädä sellaiset perheet, jotka eivät saa lasten kotihoidon tukea. Myös tässä tapauksessa kotona lasta hoitavan perheen kannalta olisi edullisempaa saada kotihoidon tukea kuin sairausvakuutuspäivärahaa. Epäkohdan poistamiseksi ehdotetaan sairausvakuutuslain 22 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan määrä vastaa vähintään lasten kotihoidon tuen perusosan määrää arkipäivältä eli on 78,05 markkaa vuoden 1992 tasossa.

Sairausvakuutuslain 22 §:n 2 momentin mu-

kaan vanhempainraha suoritetaan ansiotyössä tai kodin ulkopuolella suoritettavassa muussa työssä olevalle lapsen äidille vähimmäispäivärahan suuruisena eli on 63 markkaa vuonna 1992. Pykälän 3 momentin mukaan, jos molemmat vanhemmat ovat isyysrahan suorittamisaikaa lukuun ottamatta ansiotyössä vanhempainrahan suorittamisaikana, vanhemmat voivat sopia siitä, kummalle heistä vanhempainraha suoritetaan vähimmäispäivärahan eli 63 markan suuruisena. Pykälän 4 momentin mukaan yksin lapsen huollosta vastaavalle vanhemmalle vanhempainraha suoritetaan ansiotyössäoloajalta vähimmäispäivärahan eli 63 markan suuruisena. Työssä käyville vanhemmille ei vanhempainrahaa ole tarkoituksenmukaista suorittaa kotihoidon tuen perusosan suuruisena. Sen vuoksi mainittuja lainkohtia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vanhempainrahaa suoritetaan työssäoloajalta sairausvakuutuslain 16 §:n 1 momentissa säädetyn vähimmäispäivärahan eli 63 markan suuruisena vuoden 1992 tasossa. Samalla pykälän 5 momenttia tarkistettaisiin teknisesti.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotettu lainmuutos lisää sairausvakuutuksen menoja noin 25 miljoonalla markalla vuodessa.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä virkatyönä. Asian valmistelun yhteydessä on kuultu kansaneläkelaitoksen sairausvakuutusasiantuntijoita.

4. Voimaantulo

Esitys liittyy valtion talousarvioesitykseen vuodelle 1993. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 1994 alusta ja sitä ehdotetaan sovellettavaksi päivärahaan, joka kohdistuu lain voimaantumisen jälkeiseen aikaan.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sairausvakuutuslain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 22 §, sellaisena kuin se on muutettuna 11 päivänä tammikuuta 1985, 28 päivänä joulukuuta 1990 ja 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetuilla laeilla (32/85, 1324/90 ja 621/91), seuraavasti:

22 §

Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan määrä päivältä on yhtä suuri kuin 16 ja 17 §:ssä sekä 18 a §:n 2 momentissa tarkoitettu päiväraha. Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan määrä on kuitenkin vähintään lasten kotihoidon tuesta annetun lain (797/92) mukaisen perusosan määrä päivältä.

Jos lapsen äiti on ansiotyössä tai kodin ulkopuolella suoritettavassa muussa työssä vanhempainrahan suorittamisaikana, hänelle suoritettavan vanhempainrahan määrä on tältä ajalta 16 §:n 1 momentissa tarkoitettua vähimmäispäivärahan suuruinen.

Jos molemmat vanhemmat ovat isyysrahan suorittamisaikaa lukuun ottamatta ansiotyössä

vanhempainrahan suorittamisaikana, vanhemmat voivat sopia siitä, kummalle heistä vanhempainraha suoritetaan 16 §:n 1 momentissa tarkoitetun vähimmäispäivärahan suuruisena.

Yksin lapsen huollosta vastaavalle vanhemmalle suoritetaan vanhempainraha ansiotyössäoloajalta 16 §:n 1 momentissa tarkoitetun vähimmäispäivärahan suuruisena.

Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaan suoritetaan lapsikorotusta siten kuin 18 §:ssä sääde-

tään, ei kuitenkaan vastasyntyneestä eikä sellaisesta ottolapsesta, jonka hoidon johdosta vanhempainrahaa suoritetaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1994.

Lakia sovelletaan äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaan, joka kohdistuu lain voimaantulon jälkeiseen aikaan.

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma Huuhtanen*

Laki

sairausvakuutuslain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 22 § sellaisena kuin se on muutettuna 11 päivänä tammikuuta 1985, 28 päivänä joulukuuta 1990 ja 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetuilla laeilla (32/85, 1324/90 ja 621/91), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan määrä päivää kohti on yhtä suuri kuin 16 ja 17 §:ssä sekä 18 a §:n 2 momentissa tarkoitettu päiväraha. Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan määrä on kuitenkin vähintään lasten kotihoidon tuesta annetun lain (24/85) mukaisen perusosan määrä, *jos oikeus äitiysrahaan alkaa uudelleen vakuutetun saadessa sanotun lain mukaista etuutta.*

Jos lapsen äiti on ansiotyössä tai kodin ulkopuolella suoritettavassa muussa työssä vanhempainrahan suorittamisaikana, hänelle suoritettavan vanhempainrahan määrä on tältä ajalta vähimmäispäivärahan suuruinen.

Jos molemmat vanhemmat ovat isyysrahan suorittamisaikaa lukuun ottamatta ansiotyössä vanhempainrahan suorittamisaikana, vanhemmat voivat sopia siitä, kummalle heistä vanhempainraha suoritetaan vähimmäispäivärahan suuruisena.

Yksin lapsen huollosta vastaavalle vanhemmalle suoritetaan vanhempainraha ansiotyössä-oloajalta vähimmäispäivärahan suuruisena.

Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaan suoritetaan lapsikorotusta siten kuin 18 §:ssä on säädetty, ei kuitenkaan vastasyntyneestä eikä sellaisesta ottolapsesta, jonka hoidon johdosta vanhempainrahaa suoritetaan.

22 §

Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan määrä *päivältä* on yhtä suuri kuin 16 ja 17 §:ssä sekä 18 a §:n 2 momentissa tarkoitettu päiväraha. Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahan määrä on kuitenkin vähintään lasten kotihoidon tuesta annetun lain (797/92) mukaisen perusosan määrä *päivältä*.

Jos lapsen äiti on ansiotyössä tai kodin ulkopuolella suoritettavassa muussa työssä vanhempainrahan suorittamisaikana, hänelle suoritettavan vanhempainrahan määrä on tältä ajalta *16 §:n 1 momentissa tarkoitettun* vähimmäispäivärahan suuruinen.

Jos molemmat vanhemmat ovat isyysrahan suorittamisaikaa lukuun ottamatta ansiotyössä vanhempainrahan suorittamisaikana, vanhemmat voivat sopia siitä, kummalle heistä vanhempainraha suoritetaan *16 §:n 1 momentissa tarkoitettun* vähimmäispäivärahan suuruisena.

Yksin lapsen huollosta vastaavalle vanhemmalle suoritetaan vanhempainraha ansiotyössä-oloajalta *16 §:n 1 momentissa tarkoitettun* vähimmäispäivärahan suuruisena.

Äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaan suoritetaan lapsikorotusta siten kuin 18 §:ssä *säädetään*, ei kuitenkaan vastasyntyneestä eikä sellaisesta ottolapsesta, jonka hoidon johdosta vanhempainrahaa suoritetaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Lakia sovelletaan äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaan, joka kohdistuu lain voimaantulon jälkeiseen aikaan.